

[illegible]

ԳԱՏԱԿԱՆ

ՍՏԱՐՈՍԵԼՍԿՈՒ ՍՊԱՆՄԱՆ ԳՈՐԾԻ ՆՈՐ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ *)

Թեթևակի լինելը, որ այս անգամ Միլանովը առաջին եռանդով և բարեխղճությամբ էր վերաբերվում գործին, այսպես որ նրա ճառը այս անգամ անհամեմատ առկա ուժգին տպավորություն թողեց, քան թե Պլեյստոյի ճառը։ Մէջ հնր բերում այդ ճառը կրճատ ձևով «Մեղադրական գործը մի ամբողջություն է ներկայացնում։ Այդ գործում Ստարոսելովու սպանման գլխավոր շարժառիթ մէջ է բերում թէկերի վէճը գլխաւոր յինքնի հետ։ 1195 թ. ամառը, երբ Ստարոսելովին բէկերին ներկայացրեց գիւղացիների անունին փորձական պահանջ, որպէս զի ապագայում ևս նոյնպիսի պահանջներ անել, բէկերը Ստարոսելովուց աղաատուելու համար, զվնջելն իրեն թէ մի ինչ որ Բաբիխանով կոմիսիոների օգնութեամբ։ Ստարոսելովին և Բաբիխանովը անձնական լարում յարաբերութիւն չունէին, այդ վկայում է նահանգական դատարանի հեղինակաւոր, գերախիւ կարծիքը։ Ընդհակառակն, ապացուցում է, որ Բաբիխանովը դիմել է Ստարոսելովուն, որ նա իւր ցեղական հոգիի գործը վերցնի պաշտանկու։ Թշնամութիւն, ընդհարում նմանադէպ չունէին։ Այդ գեղեցիկ փառաւորապէս կարծումը մեղադրական գործում այնուամենայնիւ կայ մի աննկողնաւորութիւն, որ ամեն մի նայողի աչքը ծակում է։ Ինչ քանի հարկաւոր եկաւ այս կոմիսիոները։ Մեղադրական գործի այս մանրամասնութիւնը ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ վիպական երեակայութեան պլուտուր։ Այդ «կանտորը» և «կոմիսիոնները» յիշեցնում են սրտայղջ օպերայի լիրեիկաներ։ Եւ զորեղից հանդէս եկաւ այդ «կանտորը», գրասենեակը։ 10—15 տարեկան ընթացքում ոչ մի անգամ չեն աւելարկել որ և է փաստ, որ սպանութիւնները «դրամենակի» բարեհաճ մասնակցութեամբ լինէին կատարում։ 25 որ գործում դրա մասին ապացուցներ չկան։ Անկ թէ՛ Բաբիխանովը սպանութիւն կործնելու կոմիսիոններ է, թէ ուրիշները նրա միջոցով էին գտնում պիտանալու մարդասպաններ, անհրաժեշտ է մասնացոյց անել այն անձուարութիւններին, որոնք չափ ունէին Ստարոսելովու սպանման մէջ։

Բայց, նահանգական դատարանի արդարացիոր լինելը արդէն երևում է, որ չկան այդպիսի անձնաւորութիւններ։ Այս դէպքում էլ չեն ապացուցում այդ բանը ոչ վկանները, ոչ էլ վաւերացիները։ Այստ լինելու ասեղծուց մեղադրանքը Բաբիխանովի դէմ։

Հարկաւոր է լինել, որ ոստիկանութիւնը ներկայ գործի պատճառով օրհասական դրութեան մէջ էր դրած։ Բոլաբեքանը հետաքրքրում էին այս գործով։ Գործին կցած է նահանգագետի թուլութիւնը, որով պահանջում է յանցաւորներին գտնել։ Ուրեմն, սպանութիւնից յետոյ բռնուած անձանց դէմ փաստեր պիտի հաւաքուէին։ Գիտ սպանութիւնից մի ամիս առաջ Ստարոսելովին ասում էր, որ նա երկուս է կրում Մանաֆի և Բալաբէկի սպանելուց։ Վերադարձած ժամանակ էլ նոյն է կրկնում։ Այնուամենայնիւ բախտի անհասանելի կամքով Բալաբէկին անհանգիստ չեն անում, մինչև անգամ իբրեւ վկայի էլ հարց ու փորձ չեն անում։

Եւ մի բաց տեղ է մնում այսպիսով։ Ինչ անեն, ինչ չանեն։

Եւ ահա Բաբիխանովի ետխիցն են բռնում։ Սկզբում ոստիկանութիւնը ոչ մի որոշակի ցուցում չէ տալիս, թէ ինչու Բաբիխանովին էլ պիտի մասնակցէր սպանութեանը, բաւականաւորով միայն, որ

նա կասկածելի անձնաւորութիւն է։ Բայց ահա կարճ ժամանակից յետոյ՝ մէջ են բերում, որ ազգական է գնեկաւ Բաբիխանովին։

Մի քիչ ժամանակ էլ անցում է, միմիայն վեցերորդ քննութեան ժամանակ նախընթաց վկայի բերանից է դուրս պլուծւում «վարձկան մարդասպանների գրասենեակ» անգղոյ խօսքերը։ Մեղադրական գործի մէջ չէ մտել Բաբիխանովների ազգականութեան անշնան հանգամանքը։ Եւ միանում եմ մեղադրողի կարծիքին, որ չի կարելի խօսել դատի չը կոչուած անձանց մասին, որ չի կարելի, օրինակ, խօսել Բալաբէկի մասին։

Լաւ, իսկ գնեկաւ Բաբիխանովի մասին կարող ենք խօսել։ Ենթադրենք թէ կարելի է խօսել, և կըխօսենք։ Կարելի է գնեկաւ Բաբիխանովը պատճառներ ունէր սպանութիւն գործին տալու։ Կարելի է գնեկաւ օգտուում էր Բաբիխանովից, իբրեւ իւր ազգականից։ Բայց նրա արդականներ չեն, այդ ցոյց է տրուած հաստատապէս վաւերացիութեամբ։ Ծանօթ են նրանք։ Այս։ Գնեկաւ օտու առնելու ժամանակ Բաբիխանովին է դիմել իբրեւ ծանօթի։

Բայց նախ և առաջ հետաքրքիր է իմանալ, թէ գնեկաւ և թէ Ստարոսելովու յարաբերութիւններն ինչ տեսակ էին։ Մասնաւոր էլ են անում ժառանգական գործը, որ մղում էր Ստարոսելովին գնեկաւ դէմ։ Ինչու մէկ է ապա, գնեկաւի զգուշութիւնը Ստարոսելովու դէմ։

Դրա ամենալաւ պատասխանը Գնեկաւի նամակն է Ստարոսելովուն դրած։ Այդ նամակը—Ստարոսելովու և գնեկաւի մտերմական յարաբերութիւնների ամենափառաւոր օրինակն է։ Այդ նամակում գնեկաւը խորապէս ցատում է, որ իւր մտերմութեամբ բարեկամի որդին զուր տեղը իւր դէմ է։ «Յիշել, ասում է, որ քո հանգուցեալ չալը իմ մօտիկ բարեկամն է եղել, որ մասնակ հասակումը ձեռքերիս վրայ ման եմ ածել։ Եւ իբրեւ բարեկամ խնդրում եմ, որ ձեռք քաշես։ Թող ով ուղում է անի, բայց ոչ դու»։ Տեսնում էր, որպիսի անկեղծութիւն է բուրում նամակից։ Եւ վերջապէս հանգուցեալը երբեք գնեկաւին իւր թշնամի չէր անուանում։ Եւ միանում եմ մեղադրողի կարծիքին, որ փաստաբանների դրութիւնը, եթէ սպանէին նրանց ամեն մի տարած գործի համար, չափ ու չափ վատ կը լինէր։

Այսպէս ուրեմն, գնեկաւի Ստարոսելովու սպանմանը մասնակցի լինելու խօսակցութիւնները անմիտ, անարժան են։

Այնուամենայնիւ, չկան արդիօք փաստեր դատաւարական Բաբիխանովի դէմ։ Ամենից առաջ նրա կասկածելի լինելը։

Ոստիկանութիւնը փաստեր, գէպեր չէ ցոյց տալիս, և 15 տարեկան ընթացքում Բաբիխանովի մասին ոչինչ չեն ասում, բայց միշտ ասում են, որ Մաշադի Մահմէդը և Ֆաթիման կասկածալի մարդիկ են, բարեկամ էին հետը, նրա ձեռքին գործիք էին և այլն։

Երբեք, ոչ մի տեղ, ոչ ոք չասաց այդ բանը այստեղ, բայց ոստիկանական աստիճանադրներից։ Ասում են, որ Բաբիխանովին անորոշ պարագայում ունէր։ Ոչ, նա որոշ պարագայում ունէր, չէ որ ասեալով էր պարագայում։ Ի՞նչ բան է ասեալովը, անորոշ թէ որոշ պարագայում է։

Ո՞վ է, ինչ ունի և ինչ է անում Բաբիխանովը։ Վկաների ցուցմունքները և վաւերացիութիւնը պատասխան են տալիս այս հարցերին։ Բանկային չէկերի գործողները աղաւոյց են այս բոլորին։

Վերջերք ի միջի այլոց վկայ պրիստու Փերսոնալի ցուցմունքը՝ Բաբիխանովի անցաւի մասին։ Նրա անցաւը ոչինչ կապ չունի ներքինի հետ։ Նրա ներքին հաստատում է Բաբիխանովի ցուցմունքի մի ամբողջ շարքով, որոնք նոյնն են ասում, ինչ որ վաւերացիութիւնը ասեալովի մասին, որ նա խաղաղ, գործի տէր մարդ էր։ Եթէ նա 10—15 տարի

պարապէր դատաւարների դրածքով, չէ որ վաղուց արդէն դատիւր կրած կը լինէր։

Ո՞վ, երբ և ինչ տպացոյցներ տուց, որ Բաբիխանովը կասկածելի մարդ է»։ (Գլխաւորապէս)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳՆԻՆ.—Գլխաւորներ մահից յետոյ՝ նորից ասպարէզ է եկել այն խնդիրը, թէ ո՞վ պիտի լինի այսուհետև ազատամիտ կուսակցութեան պարագլուխը։ Ինչպէս յայտնի է, Գլխաւորների հրաժարականից յետոյ՝ նրա կուսակցութեան գլուխ անցաւ լորդ Ռոգերին, բայց նա չուտով հրաժարուց իւր դերից գլխաւորապէս նրա համար, որ չափ բաներում համաձայն չէր Գլխաւորների քաղաքականութեան հետ արտաքին խնդիրների վերաբերմամբ և չէր կամենում նեղացնել ինքն իւր ծերունի բարեկամին։

Լորդ Ռոգերին հրաժարականից ի վեր, ազատամիտ կուսակցութիւնը մնացել էր առանց պարագլուխի։ Ճիշտ է, այդ կուսակցութեան ղեկավարութիւնը յանձն առաւ Հարկաւորը, որը յոյս ունէր այդ դերը վերցնելու դեռեւս Գլխաւորների հրաժարականից յետոյ, բայց նա ընդհանուր աբ չի վայելում գլխաւորապէս իւր խառնութեան պատճառով։ Հարկաւորը պատկանում է ծայրայեղ ազատամիտ կուսակցութեանը, մինչդեռ Ռոգերին աւելի չափաւոր ազատամիտութեան կողմնակից է։ Որովհետեւ Գլխաւորների մահից յետոյ՝ Ռոգերին հրաժարականի գլխաւոր պատճառն այժմ վերացած է, ուստի խիստ հաւանական է համարում, որ ազատամիտ կուսակցութեան ղեկավարի դերը նորից նա յանձն առնի։

ՀԱՅԻՋԱՍՏԱՆ.—«Daily Telegraph»-ի Կահիրէի թղթակիցն, իւր ասելով, հաբէշտանից մի նամակ է ստացել, որի մէջ հաղորդւում է, թէ Հաբէշտանի զօրավար ռաւ-Մանուէրը իւր զօրքով անցաւ տարուց գիւղացիների սկզբներին մեկնել և հաբէշտանից և այս տարուց մարտ ամսին հասել է Նեղոս գետի մօտ, որ և բանակ է ձգել։ Նրա զօրքը բաղկացած է 50,000 հոգուց, որի հետ միացած են և 50,000 հոգուց բաղկացած երկու ցեղ։ Լրագրեցին այս տեղեկութեանը հաւատ են ընծայում, որովհետեւ վաղուց արդէն լուրեր էին չընում, թէ ռաւ-Մանուէրը—Նեղոս Մանուէրի եղբոր որդին է ժառանգը—պատրաստւում է մի մեծ արշաւանք սկսելու։ 2էին իմանում միայն, թէ որ կողմն է արշաւելու նա—դէպի Ռուգոֆի լիճը, ուր գտնւում է սոմալիների երկիրը, թէ հարաւային Սուդան։ Բանն այն է, որ Մանուէրը վաղուց յայտարարել է, թէ վերին Նեղոսի ընթացքի վրայ գտնուած երկրի մի մասն իւրն է։

ՌՈՒՂԱՅԻՆ.—Բուլղարական իշխանական զորքը Պետերբուրգ է գնալու յուլիսի 9-ին (21-ին)։ Իշխանն իւր ամուսնու հետ ռուսաց մայրաքաղաքում կը մնայ ութ օր։ Իշխանի չբախմբի մէջ լըլըլի մինիստր-նախագահ Գոկտոբ Ստոյիլովը, ղինուղական մինիստր Դանովը և երեք թիկնապահ սպայ։ Իշխանական զորքը, հաւանականաբար, կըգնայ և Մոսկուա։

ՍՊԱՆԻՆ-ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱՆԸ

Ամերիկական «Merrimac» յաժանախ Սանտ-Նազարի առաջ ջրատոյղ անելու մասին հեռագրերը, որ սկզբում պէտք էր սպանիալների տարած մի յաղթութիւն համարել, իսկապէս գրեթէ պարտութիւն է։ Բանից երևում է, որ ծովակալ Սամփոնը այդ նաւը հէնց այդ բանի համար էլ ուղարկել էր, որպէսզի ջրա-

տոյղ անելով փակի այն նեղ ջրանցքը, որով Սանտ-Նազարի նեղ ծովածոցը միանում է բաց ծովի հետ։ Սամփոնն իւր հետադրի մէջ յայտնում է, որ Սանտ-Նազարում կանգնած սպանական նաւախումբը չի կարող ազատուել գերութիւնից կամ կործանումից։

Այն ինչ ծովակալ Սիբիլը հաղորդում է, որ ծովածոցը չի փակուած։ Զատ հաւանական է, որ սպանական ծովակալը ճիշդ է ասում և ամերիկացիներին չի յաջողուել ծովածոցի մուտքը փակել։ Օտարայի է համարում նաև այն, որ Սամփոնը հաղորդում է, թէ ծովակալ Սիբիլն ունի ընդամենը 6 նաւ միայն։ Վերջին տեղեկութիւններից երևում էր, որ Սիբիլը հրամանատարութեան տակ գտնւում էր 4 զբահակիր, 6 յաժանաւ և 12 ախանաւ։ Եթէ միայն 6 նաւ կայ կանգնած Սանտ-Նազարի ծովածոցում, ապա պէտք է ընդունել, որ մնացած 16 նաւը չընում են Անտիլան ջրերում։ Մինչդեռ ձէլը վերջերս իրականապէս հաղորդել էր, որ Սիբիլի ամբողջ նաւատորմը գտնւում է Սանտ-Նազարում։ Այս բոլոր անորոշութիւնը, որ օրի վրայ աւելանում է, առիթ է տալիս գանադան լուրերի, որպիսին օրինակ, Պարիզի «Gaulois» լրագրի հետեւալ լուրն է.

«Ծովակալ Սիբիլը ներկայումս ուղղւում է դէպի Ֆիլիպպան կղզիները։ Սպանական նաւատորմը մտադիր է վրէժ առնել ծովակալ Սանտիայի պարտութեան համար։ Այս օրերս նախաժամ պէտք է հասնէր Սանտիայ։ Սիբիլի տեղ Գուրայի ջրերում գտնւում է ծովակալ Վիլլամին մի չիլին նաւախումբով։ Սպանիացիներն այսպիսով Սամփոնին կատարեալ մոլորութեան մէջ են ձգել։ Տարակոյս չկայ, որ «Gaulois»-ի այդ տեղեկութիւնը հիմնուած է ենթադրութիւնների վրայ, բայց դա ընորոշ է այն տեսակետից, որ ցոյց է տալիս, թէ որքան թիւ բանն գիտնի պատերազմի ընթացքի մասին։ Ցամանակն դէպք ձգելի հետախուզութիւններից երևում է, որ Սանտ-Նազար ամրացած է ժամանակակից հետու արձակող թնդանութիւնով, որ այնտեղ բազմաթիւ հրանօթներ ու մեծ քանակութեամբ անծուխ վառօղկայ և թէ Սանտ-Նազարի նուաճելը շատ դժուար գործ է։

Ամերիկական ցամաքային զօրքերի մասին «New-York World» լրագրի յատուկ թղթակիցը հաղորդում է, որ Տամպու, 2իկամաուգայում, Նիւ-Օրլէանում և Մորիլէում հաւաքուած կամաւոր զինուորների մեծ մասը պէտքական չէ պատերազմի համար։ Այդ զինուորները կարգին զինավարժութիւն չունին, հագուած ողորմելի գրութեան մէջ է։ Բոլոր բանակատեղից ստացուած տեղեկութիւնները նոյնպէս ամօթալի են։ 2ինուորները պահակատեղիներում կանգնած են ցիլիզը-գլխարկներով, ֆրակով և առանց հրացանի։

Միացեալ Նահանգների ծովային զինուորները շարունակում են նույնպիսի արագութեամբ և եռանդով։ Ինչպէս յայտնի է, կոնգրեսը 50 միլիոն դոլար է յատկացրել երկրի պաշտպանութեան համար։ Այդ գումարը Մակ-Կիլլէյը կառող է կարգադրել իւր հայեցողութեան համաձայն մինչև 1899 թ. յունուարի 1-ը։ Այդ գումարը յատկացուած է 15 միլիոն թնդանութիւնի համար, 15 միլիոն հրացանների և ուղեւորութիւնների համար, 2 միլիոն—բերդերի, 2 միլիոն—ականների, 5 միլիոն—օժանդակիչ նաւերի զինան, 3 միլիոն—ամուսի պաշարների, 1 միլիոն—զօրանաւերը ակաւակիր նաւերի փոխարինելու, 5 միլիոն—նոր նաւեր շինելու և հնրեր նորոգելու և 2 միլիոն նաւազորամարտիկները նորոգելու համար։ Կուսակցութեան առաջարկուած է 63 մեծ շուքնաւ, որոնք կարող են մարտանաւերի փոխուել։ Այդ նաւերը զինուոր համար հարկաւոր կը գա 913 թնդանով։

ԽԱՌԵԼՈՒԹԵՐ

Քրիստափոր Կոլումբի ածինը, որ զըտնւում է Գուրայի մայրաքաղաք Հաւաննա-յում, պատերազմների պատճառով փախել է մէջ է, Գուրայը Սպանիայի համար ամբողջ նոր աշխարհ դաւաւ։ Նա կենդանութեան ժամանակ իւր կենքը ճանապարհորդութիւններով անցկացրեց, մահուանից յետոյ էլ նոյն թափառական բաղդին վիճակուց նրա աճիւնը։

Ցայտնի է, որ Գուրայը մեռաւ Վալենսիոյի գում 1506 թ., նրա մարմինը թաղեցին այն տեղի ֆրանսիական դամբարանում։ Եթէ տա-րի անցնելուց յետոյ, 1513 թ., նրա աճիւնը տեղափոխեցին Սեիլիւ ս. Մարիամ դաւա-Գու-վայի վանքը, բայց սրանով չվերջացաւ նրա նշխարների տեղափոխութիւնը, որովհետեւ Գուրայը մահուան անկողնում իւր շրջապատողներին ցանկութեւն էր յայտնել յաւիտեական քնով հանգստանալու հայրիկ կամ Սան-Գոմէն-գո կղզում։ Նրա վերջին աւանդը կատարուեց 1537 թ.։ Գաղաղը նրա նշխարները հետ տա-րան հայրիկ և թաղեցին Սան-Գոմէնգո մայր կնկեղեցում։ 1796 թ., երբ Սպանիան նոյն կղզին ֆրանսիային զիջեց, Գուրայի աճիւնը կըը-կին անգամ շարժուց իւր տեղից և տարուեց Հաւաննա, որ նա այժմ հանգստանում է և, հաւանական է, կըմնայ այնտեղ մինչև ներկայ դարու վերջը, եթէ միայն ամերիկական հրեշաւոր պատերազմական գործիքները նրա գերեզմանը չ'ոչնչացնեն։

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

ՄԱԳԻԿԻ, 29 մայիսի.— Մանիլայից ստացուած պաշտօնական հեռագրերն ասում է. «Քրոլիւնը շատ ծանր է։ Ազգիկալային յաջողուց երկիրն ապստամբեցնել նշանակուած օրը։ Որովհետեւ հեռագրական և երկաթուղու հաղորդակցութիւնները վնասուած են, այդ պատճառով ես կարում եմ գաւառներից։ Կախիլի գաւառը ապստամբներով է բռնուած։ Քաղաքները և գիւղերը ենթարկում են հրացանանձգութեան և բռնուած են ապստամբական բազմաթիւ զինաւ խմբերով։ Մի գորախումբ պաշտպանում է Ջաբլէ գիծը, որպէս զի թըշնամուն ճանապարհ չուայ Մանիլայի գաւառը մանկու։ Բայց եթէ թշնամին մանի Բալայիանից, Լագունայից, Մորո-նից, այդ գորախումբը յարձակման կենթարկուի ցամաքից ու ծովից։ Եւ աշխատում եմ ոգեղորել բնակիչներին և ամեն միջոց գործ եմ գնում ընդդիմադրելու համար, բայց հաւատ չեմ ընծայում տեղացի կամաւոր զինուորներին։ Վախումարը, Իմուսը գտնւում են թշնամու ձեռքին։ Ցեղափոխութիւնը զօրեղ է, և եթէ ես չկարողանամ յոյս գնել երկրի օգնութեանը, այն ժամանակ իմ ունեցած զօրքեր չեն բաւականաւ երկու թշնամու դիմադրելու համար»։ Հեռագրերը կրում է յունիս 3 թուահամարը։

ԼՈՆԴՈՆ.—Ուաշինգտոնից հաղորդում են, որ ամերիկական զօրաբանակը, գերեզման Զաֆաիի հրամանատարութեամբ դուրս է եկել Տամպուց։ Այդ զօրաբանակը, որ բաղկացած է 27,000 հոգուց, ուղարկելու կամ շարքով օրը պէտք է մօտենայ Սանտ-Նազարին, որից յետոյ անյապաղ փորձ կանի ափ իջնելու։

ՄԱԳԻԿԻ.— Սագաստան պահանջեց, որ, Ֆիլիպպան կղզիների ծանր դրութիւնն ի նկատի առնելով, բերջէն անյապաղ ընդունուի և պատգամաւորների ժողովը չըջուի։ Սալմերոն, Ռորելգոն, Բարբոն ընդդիմացան նիտաի բացմանը, ներկայ են բոլոր պտղաբաւարները, սենատորները և մինիստրները։ Սագաստան ասում է, որ Սպանիան պէտք է քաջաբի հանգստութեամբ վերաբերուի վատ համբաւներին, և աւելացնում է, որ կատաւարութիւնը Կախիլի մօտ եղած աղէտից յետոյ՝ ստացել է երեք հեռագիր, որոնք հաստատում են, որ Աուգոստին բաւական միջոցներ ունի պաշտպանուելու համար և թէ նա յոյս ունի բնակիչների աջակցութեան վրայ։ Ռորելգոն մեղադրում է կատաւարութեանը, որ նա բան չի չինում և ասում է,

*) Տես «Նոր-Գար», № 93.

որ ահա 39 օր է անցել—և ոչ մի վր-
ճիւղ չի ընդունում: Ընտանիքսը բոլոր-
քան էլ ամօթալի հաշտութեան գէտ:
Սպաստանս պատասխանում է, որ կա-
ռավարութիւնը պատասխանատու չէ ոչ
ֆիլիպպինս կղզիների անցքերի և ոչ
այն ուղղութեան համար, որ բռնել է
ծովաւոր Սերիլերը: Կառավարութիւնը,
—տեղացիք միջնորդը,—այնպիսի գոր-
ծեր է կատարել, որոնց հրատարակել
չի կարող:

ԼՈՐԻՆՆ.—Ուսանողների հաղորդում
են, որ ամերիկական դրօշակ է ծածանում
Սանտո-Նագոյի բերդերի մէջ: Վրայ:

ՆԻՒԵՐՈՎ.—Ֆակտիւլիի «Herald»
ին հաղորդում են, որ գեներալ Չեֆտերի
զօրաբանակը Տապալի գոլթս է եկել 29
չոգինաւով, 4 մարտանաւերի ուղեկցու-
թեամբ: Պատերազմական նաւատորմը
բաժանում է երեք նաւախմբերի: Զօ-
րաբանակը երեք ամսուայ պաշար է վեր-
ցրել: Ռեքամիւններն ունին 16 խոշոր և
մօտ 80 արագաձիգ թիւղանոթ:

ՊԵՐԻՉ, 30 մայիսի.— Պատգամաւոր-
ների ժողով: Փոխ նախագահներ ընտ-
րուած են ժողով Լէյզ — 315 ձայնով,
Սարրիէն—298, Կրանց—272. Հորրորդի
համար կրկնաքուէքուէթիւն պիտի լինի:
Նախագահը վերջնականապէս ընտրուած է
Դըշանէլ 287 ձայնով, ընդդէմ Բրիտանի,
որը ստացաւ 277 ձայն:

ԿՆԵՆԸ.—Խոտախտի նաւախմբի հրամա-
նատար նշանակուած է երիտասարդ ծո-
վակալ Բեթլոյ: Աստուծոյ ձեռքով անցնում
է ֆրանսիացիների ձեռքը: Ռուսաց զօր-
քերի տեղ նորերն են ուղարկուած:

ՄԵԳԻԴԻ.—Կուէան միջնաւորների խոր-
հրդում հերքում էր Աստուծոյ յաւա-
հատական գրութիւնը: Սպաստանս յայ-
տարարեց, որ Մանիլայում բաւական
կենսական միջերկր կայ. այդ քաղաքը
կարող է սպասել մինչև օգնութեան
հասնի: Կառավարութիւնը,—տեղացիք
նա,—մտադիր չէ հաշտութիւն կայա-
ցնելու համար նախաձեռնութիւն յանձն
առնել:

Կամարէի 15 նաւից բաղկացած նա-
ւախումբը գոլթս կըզայ Կաղիֆոյից: Յայտ-
նի չէ, թէ ուր է գնալու:

ՍԵՆ-ՖԵՐԵՆՍԻՍԿԻ.—«Չարստան» յա-
ժանաւը սպասում է Գոնդուլոյում:
Մանիլայի համար նշանակուած զօրքերն
ու բոլոր նաւերը նախ կուգարկուեն դե-
պի Մարիանան կղզիները, որոնք վրե-
ժուած է զբաւել: Գոլթսան կղզին ամօթի
կայարան կըզայանայ:

ԹԵՆԵՐԻ.—Լուում է, որ սուլթանին
պատկանեալ «Սիլիթ-Թուրքի» շոգինաւը
ծովային աւազակները բռնել են Բոկո-
նայս ծովածոցում:

ԹԵՐ ԵՒ ԴԵՍ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

«Նոր-Դար»-ի համար 78-ում կարգա-
ւոր ձուլու Մեղրեցոյ եկեղեցու երեց-
փոխանական զօրքի վերաբերեալ լուրը,
իրը զօրքին տեղի մօտիկ անձնաւորու-
թիւն, պարտք եմ համարում յայտնել
ճշմարտութիւնը:

Երեցփոխ պ. Իվան Զուրաբեանը նո-
տարի միջոցով, իմ և պ. Բ. Թիւնիքե-
կեանի վկայութեամբ, եկեղեցու գրա-
մապիսից 4000 ռ. հարկերին 80%-ով
չօրս տարի ժամանակով տուել է գրա-
ւանակում, որը բաղկանում է հինգ հատ
կրկնախմբից, որոնք բերում են տարե-
կան յինգ հարկեր բոլոր արդիւնք: Մնում
է առ այժմ պ. երեցփոխի մօտ՝ և-
կեղեցուպատկան 2 հատ ժամանակները
կորցրած մօտ 400 ռ. պարտաւորեալ
և մի հատ կատարողական թերթ, եր-
կուր միասին՝ մօտաւորապէս 900 ռ.
և մի հատ 40% պետական տոմս (օրի-
գայեալ), մի հարկը բոլորի արժէքի և
վինգ հատ առաջին և երկրորդ շրջանի
խաղատոմս, որոնք չի կարելի, և ըստ

խո, աւելորդ է անգամ գրաւանակում տա-
լը: Մինչև օրս եղած եկամուտները, ե-
կեղեցու հաշիւները ստանալուց, իրեն
յանձնուած միջոցն տանեալ լուրինքով
տուած է մի յայտնի, ապահով անձնա-
ւորութեան ի շահեցողութիւն յօգուտ
եկեղեցու: Թէ պ. լրատուն էլ ո՞ր 4000
բուլու համար է ի գոլթ տեղից իրեն և
ուրիշներին ներդրութիւն տալիս, մեզ
յայտնի չէ:

Իսկ ինչ վերաբերում է պ. լրատունին
իմ հասցէիս չափած անտեղի գոլթա-
նութեանը, ինչ եկեղեցու շահերին նը-
վիրուած անձնաւորութիւն համարելով,
կասեմ որ լուրորդին աւելորդ է այդպի-
սի խնկարկութիւնը. գոլթաւորութիւննե-
րով չեմ կարող ես արդարութիւն թաղ-
ցնել *):

Կոստանդին Մ. Պետրոսեան.
Ձուլի, 13 մայիսի:

ԽՈՐԱԳԻՐ-ՀՐԱՏԱՐԱՐԱԿԵՐ՝
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԱՆԸ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԿԱՆԱՆՅ ՀԻՒՆԴԱՆՈՅ

ԾՆՆԻՆԵՐԵՐԱԿԱՆ ԲԱԺԱՄՈՒՆԻՔՈՎ

(Սուլուկ, Սաղոմայա փողոց, № 64)

(սեպտեմբերի 1-ին տուն)
Հեռախոս № 230

Երթեկ հիւանդների ընհանուր ըն-
դունելութիւնն երկուշաբթի, չորեքշաբ-
թի և ուրբաթ օրերը՝ ժամը 2—4 ցե-
ղեկը. վճարը հիւանդների կարողու-
թեան համեմատ, մասնաւոր ընդունելու-
թիւն ամենայն օր՝ ժամը 8—10 առա-
ւօտեան—վճարը 2 ռ.: Գիշերօթիկ հի-
ւանդներ և ծննդաբեր կանայք ընդուն-
ւում են գիշերուայ և օրուայ ամեն ժա-
մանակ, բաց այդ մասին առաջուց տե-
ղեկութիւն պիտի տրուի. վճարը ուղե-
ւում է ըստ գասակարգելու: Զոհողները
ձրի են: Գիշերուայ օրը ժամը 8—10
50 կ. մինչև 8 ռ. մի օրուգիշերուայ
համար. ծննդաբեր և օրուայ քաժան-
մունքը մասնաւոր—1 ռ. մինչև 5 ռ.
մի օրուգիշերուայ համար: Երկուշաբթի
աղատելու 10 ռ. մինչև 50 ռ.: Անպա-
մա հասցի իւր ըստ համաձայնու-
թեան: Երթեկ հիւանդները զե-
ղեկ և նիւթեր ստանում են ընդունելու-
թեան ժամանակ ձրի: Զոհողների հա-
մար 1-ական մահճակալ է դրուած իւրա-
քանիւր բաժանմունքում, ուր տեղաւոր-
ւում են նրանք տեղի և նրա պ. պ.
ընկերների առաջաւորութեամբ ձրի:
Հիւանդանոցի տէր և տեսուչ
Մ. ՄԿՐՏԵԱՆ:

ՌԱԶՄԱՎԻՐԱԿԱՆ ՃԱՆՍՊԱՐՔ

1898 թ. մայիսի 1-ից մինչև 1898 թ. նոյեմ. 1
Թիֆլիսից Ի-ին հինգ տեղ ունեցող
կապը մեկնում է առ. 9 ժ. 30 ր. գիշերում
է Միլիում և հասնում է Վրացիկաւաղ
միւս օրը եր. 7 ժ. 20 ր.: Ուր մեկ-
նում է առաւօտեան 11 ժամին և գիշե-
րում է Պատանաւորում. հասնում է Վրա-
գիկաւաղ միւս օրը եր. 9 ժ. 20 ր.:

Վեց տեղ ունեցող Ի-ին հանրակապը
(առանց գիշերելու) մեկնում է օրուայ 2
ժ. 30 ր. և հասնում է Վրացիկաւաղ միւս
օրը եր. 4 ժ. 35 ր.: Ուր մեկնում է եր. 9
ժ., առանց գիշերելու, հասնում է Վրա-
գիկաւաղ միւս օրը եր. 11 ժ. 20 ր.:

Վրացիկաւաղ հինգ տեղ ունեցող
Ի կապը մեկնում է առ. 7 ժ. գիշե-
րում է Միլիում և հասնում է Թիֆլիս
միւս օրը եր. 6 ժ. 30 ր.: Ուր մեկ-
նում է առ. 9. 30 ր. գիշերում է Գու-
դաւորում և հասնում է Թիֆլիս միւս
օրը 7 ժ. 55 ր.:

*) Չափ լու էք անում, որ արդարութիւնը
չէք թողնում. տեղի լու բան արած կըլինէր,
պէ՛ք լրատուն լուր հաղորդելիս պաշտօնութեամբ
վերաբերել և իրողութիւնը շատագոյն ուրիշ
պատուին օգուտ բերող լուր հաղորդել:

Վեց տեղ ունեցող Ի-ին հանրակապը
(առանց գիշերելու) մեկնում է եր. 5 ժ.
30 ր. և հասնում է Թիֆլիս միւս օրը
եր. 7 ժ. 25 ր.: Ուր մեկնում է եր. 9
ժ. և առանց գիշերելու հասնում է
Թիֆլիս միւս օրը եր. 10 ժ. 55 ր.:

ԱՄԵՐԱՆՈՅՆԵՐ ՄԵԿԵՆՏԱՐ ԳՆԱԳ- ՆԵՐ

Թիֆլիս—Մցկիթ—Գորի—Բորժոմ:

ԿԱՅԱՐԱՆՆԵՐ	Գնացք № 9 *)		
	Համար է	Կանգնում է	Մեկնում է
Թիֆլիս.	առ.	8.20	
Մցկիթ.	9.16	առ.	
Գորի.			
Միլիայով.			
Բորժոմ.			

ԿԱՅԱՐԱՆՆԵՐ	Գնացք № 11 *)		
	Համար է	Կանգնում է	Մեկնում է
Թիֆլիս.	առ.	5.20	
Մցկիթ.	6.00	առ.	
Գորի.			
Միլիայով.			
Բորժոմ.			

ԿԱՅԱՐԱՆՆԵՐ	Գնացք № 5		
	Համար է	Կանգնում է	Մեկնում է
Թիֆլիս.	առ.	10.15	
Մցկիթ.	10.55	10	11.05
Գորի.	12.48	օր.	
Միլիայով.			
Բորժոմ.			

ԿԱՅԱՐԱՆՆԵՐ	Գնացք № 7		
	Համար է	Կանգնում է	Մեկնում է
Թիֆլիս.	օր.	2.30	
Մցկիթ.	3.10	8	3.18
Գորի.	4.58	10	5.08
Միլիայով.	6.29	11	6.40
Բորժոմ.	7.50	եր.	

ԿԱՅԱՐԱՆՆԵՐ	Գնացք № 10 *)		
	Համար է	Կանգնում է	Մեկնում է
Բորժոմ.			
Միլիայով.			
Գորի.			
Մցկիթ.	առ.	10.08	
Թիֆլիս.	10.52	առ.	

ԿԱՅԱՐԱՆՆԵՐ	Գնացք № 12 *)		
	Համար է	Կանգնում է	Մեկնում է
Բորժոմ.			
Միլիայով.			
Գորի.			
Մցկիթ.	առ.	10.08	
Թիֆլիս.	10.52	առ.	

ԿԱՅԱՐԱՆՆԵՐ	Գնացք № 6		
	Համար է	Կանգնում է	Մեկնում է
Բորժոմ.			
Միլիայով.			
Գորի.	առ.	7.00	
Մցկիթ.	8.30	10	8.40
Թիֆլիս.	9.18	եր.	

ԿԱՅԱՐԱՆՆԵՐ	Գնացք № 8		
	Համար է	Կանգնում է	Մեկնում է
Բորժոմ.			
Միլիայով.	առ.	1.44	
Գորի.	2.54	16	3.10
Մցկիթ.	4.33	8	4.31
Թիֆլիս.	6.39	8	6.47

*) Գնացքներ № 9, 10, 11, և 12
կըմեկնեն հետեւալ օրերը:

Գնացքներ № 11 և 12 (աօնիկի նա-
խորդ օրը) մայիսի 13, 16, 23, 24, 30,
յունիսի 6, 13, 20, 24, 27. յուլիսի 4,
11, 18, 21, 25. օգոստոսի 1, 5, 8, 14,
22, 24 և 28. սեպտեմբերի 5, 7, 12, 19,
25 և 30. հոկտեմբերի 3 և 30:

Գնացքներ № 9, 10, 11 և 12 (աօնի
օրերը) մայիսի 17, 24, 25, և 31. յու-
նիսի 7, 14, 21, 25, 28 և 29. յուլիսի
5, 12, 19, 22 և 26. օգոստոսի 2, 6,
9, 15, 16, 23, 25, 29 և 30. սեպտեմ-
բերի 6, 8, 13, 14, 20, 26 և 27. հոկ-
տեմբերի 1, 4 և 11.

Գնացքներ № 9 և 10 (աօնիկի հե-
տեւալ օրերը) մայիսի 15, 16, 23, 26,
և 30, յունիսի 8, 15, 22, 26 և 30.
յուլիսի 6, 13, 20, 23 և 27. օգոստոսի
3, 7, 10, 17, 24, 26 և 30. սեպտեմ-
բերի 7, 9, 15, 21 և 28. հոկտեմբերի
2, 5 և 12:

ԱՆԴՐՈՎԱԿԱՆ ԵՐԿՐՈՒՂԻ

Մարգարտը գնացքը № 1 Բագուից
Թիֆլիս մեկնում է օրուայ 4 ժ. 05 ր.,
հասնում է Թիֆլիս առ. 8 ժ. 26 ր.,
մեկնում է Թիֆլիսից Բագու առ.
9 ժ. 10 ր., հասնում է Բագու եր. 8
ժ. 47 ր.

Փոստային գնացքը № 3 Բագուից
Թիֆլիս մեկնում է գիշ. 12 ժ. 20 ր.,
հասնում է Թիֆլիս եր. 6 ժ. 33 ր.,
մեկնում է Թիֆլիսից Բագու առ.
7 ժ. 48 ր., հասնում է Բագու առ.
8 ժ. 33 ր.:

Մարգարտը գնացքը № 2 մեկնում է
Բագուից Թիֆլիս առ. 8 ժ. 20 ր.,
հասնում է Թիֆլիս եր. 8 ժ. 22 ր.,
մեկնում է Թիֆլիսից Բագու եր. 9
ժ. 05 ր., հասնում է Բագու օրուայ 3
ժամին:

Փոստային գնացքը № 4 մեկնում է
Բագուից Թիֆլիս եր. 8 ժ. 35 ր.,

հասնում է Թիֆլիս առ. 9 ժ. 07 ր.,
մեկնում է Թիֆլիսից Բագու առ. 10
ժ. 57 ր., հասնում է Բագու առ. 5 ժ.
45 րոպէին:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՐԻՆՆ ԿԵՆՏԱՐ

ՀՐԱՏ. ԸՆԿ. ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՀԵՆՐԻԿ ՍԵՆՏԵԼԻՉԻ

ՅՈՒՐԹԱՍ

(QUO VADIS)

Վէպը, ներսի ժամանակից: Լեհերէնից

թարգմ.

ՍՏ. ԼԻՍԻՅԵՆԵՐ:

(742 մեծագիր կրիս)

Գինը 1 ՐՈՒՐԻ 50 ԿՈՊ.

Դիմել՝ ТИФЛИСЬ, Армянское Издательское Общество.

(1020) 50—15

ՆՈՐ ԼՈՅՍ ՏԵՍԵՆ ԳՐԲԵՐ

ԹԻՓԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱՐԱԿԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՅԳԵՏԱՐԱԿԱՆ ՕՂԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ:

Յ. Պետրոսեանի 40 կ.

ԿԵՆԴՆԵՐԵՐԻ ԸՆԴԱՐՔՈՒՄ,

Վ. Լուսինի 30 կ.

ԱՐԱՅՈՒ ԼԻՐ Թ. ՆԵՂԻ.

Յ. Մանուկեանի 50 կ.

ԻՆՉ Է ՀԵՔԵԼԵՐԻ,

Թարգ. Ղ. Աղայանի 10 կ.

Հասցէ՝ Тифлисе, Общество издания армянских книг.

(1045) 3—3

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄՆ

Լուս է տեսել «ԲՆԱՐԻԿ ՄԱՆԿԱԿԱՆ» եւրո-
պական ձայնագրութեամբ, որ յարմարեցրած է զաշա-
մուրի վրայ նուագելու և երգելու համար: «Բնարիկը» պա-
րունակում է իւր մէջ 27 հատ մանկական ընտիր եր-
գեր, պարերգեր և աղօթքներ, որ ա. Էջմիածնի նախկին
ուսումնական ժողովի կողմից ընդունուած է ի շարք լա-
ւադայն գասաղարկի: Արտասահմանի հայ գաղութների
խորին ուշադրութիւնն ենք հրաւիրում այս դիւրամատչե-
լի եղանակով կազմուած երգարանի վրայ, որ վաճառուած
է Թիֆլիսի «Պենդրոնական գրաւաճառանոցում», պ. Յովհ.
Սուգանաճանի երաժշտ. մագաղկում և ինչ մօտ: Ինչ
գիտողները բացի մեծ վիշուրից, նաև ճանապարհածախը
չեն վճարում: Հատով 1 ա. 50 կոպ., 50 օր. 1 ա. 20
կոպ., 100-ով գնողներին՝ 1 ա.: Յանկայտները պիտի
ղեկն այս հասցէով՝ «Սիմֆոնիկալ-Ղաղարոս քահ. Յով-
սէփկանց»: